

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek alig egyenként előfizetnek 4 frtért kap-
1 jaa a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyom-
dájában, hová hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Husvéti szünet.

A parlament mindkét háza — re gesta — megkezdte a husvéti vakációzt és mozgalmas ülésszakra tekinthet vissza. Rekrimináció bőségesen volt mind a két oldalon, de míg a szabadelvű párt nyílt parlamenti harcban utasította vissza az ellenzék támadásait, az ellenzék folyton azon iparkodott, hogy álnokság és alatomosság által palástolja a tulajdon gyengeségét és vad csatalkodást által tüntesse föl impozánsnak és rettenetesnek partizánjai eskély számát. Afrika legvadabb néptörzseinek hadi eselje rabszolga hívekre és utánczokra talált a magyar ellenzék soraiban és az indián törzsek eljárása lefelé menő irányban módosult, mert a civilizált Magyarországon egy nem civilizált eljárásban tették magukat bűnösökké. Gyanúsítottak és gyaláztak, megtámadták a személyes becsületet és a jóhiszeműséget. A vademberek ilyen szokásáról eddig még nem értesültünk.

A nyílt és támadások báró Bánffy érezből való, sörhetetlen alakjáról visszahullottak a támadókra. A harezból a kabinet és a szabadelvű párt tisztán, moesoktalanul került ki és az ellenzék kezére tapadtak ama piszkos fegyverek nyomai, a melyeket használt.

E fegyverek között nem a legtisztább és nem a legtapintatosabb volt az a bizalmatlansági szavazat, melyet gróf Dessewffy Aurél indítványozott a költségvetés tárgyalása alkalmával. Bizalmatlansági szavazat, amely az agrárválságban és a nemzeti párt gyöngeségében keresi indoklását és egéni velleitások és ezélatok védelmezésében jut kifejezésre.

A gazdasági egyesület elnöke, gróf Dessewffy Aurél, mint főrendiházi tag első sorban a földművelésügyi minisztert, dr. Darányi Ignácot támadta meg. Inkompatibilis egy főrendiházi tag méltósága a gazdasági egyesület elnöki állásával, hogy gróf Des-

sewffy a főrendiházban elfelejti azt az elismerést, díszeteket, kéregető politikát, melyet a földművelésügyi miniszterrel szemben mint a gazdasági egyesület elnöke képvisel. Miért felejt el gróf Dessewffy a „Köztelek”-től a főrendiház üléstermőig vezető rövid uton mindazokat a bizelgő, elismerő, kőrő, dícsérő szavakat, melyeket a gazdasági egyesület nevében a miniszterhez intéz és aláír? Talán megtagadott Darányi valami kért támogatást, segélyezést, vagy talán megint egy aranyforrásra van szükség protekciós hivatalnokok jutalmazására? A hiba okvetlen Darányiban van. Miért tagadja meg a legoktalanabb pénzbeli támogatásokat. Miért engedi meg magának a saját véleményét, önzetlen felfogást, egészséges földművelési politikát és miért nem tolja inkább a gazdasági egyesület gyanúsán nyikorgó taligáját? Miért vannak Darányinak olyan sajátságos nézetei, hogy Magyarországon nem esupán arisztokrata nagy birtokosok vannak és miért van ő abban a nézetben, hogy az agrárválság alatt első sorban a kis mezőgazda szenved s ennek van első sorban szüksége az állami támogatásra? Darányi részrehajlatlan földművelési miniszter, információit a gyakorlati életből veszi, tanulmányozza a földművelők valódi szükségleteit s nem engedi magát tévuttra vezetetni. Gróf Dessewffy, a gazdasági egyesület elnöke ezt nem képes elviselni. Egy önálló földművelésügyi miniszter, egészséges és józan politikával nem illik bele az ő czók-mókjába. Ezért kellett gróf Dessewffynak, a főrendnek, bizalmatlansági szavazatot indítványoznia és a kabinetnek úgy általános, mint resszortpolitikáját a leghevesebben megtámadnia. Az ország ismeri szándékait ennek a feudál lovagnak és megundorodott az agrárius pózoktól. A közvélemény jól tudja, hogy Dessewffyt mily mélyre, Darányit mily magasra becsüli s undorral fordul el oly jelenettől, melyben a nemes gróf egy hazafias köpenyektől illeszt magához. Darányi tényeket idézett s fényesen leszerelte a feudális ellenzék ágyuit, a mennyire az ő tá-

czájára ezéloztak. Perczel Dezső belügyminiszter pedig azt az élvezetet engedte meg magának, hogy kioktatta az arisztokrata Donquixotte-t, miért került ki összetörtén s megsemmisülve a választásokból a nemzeti párt és ebben a kioktatásban oly sok volt a meggyőző és megdönthetetlen, hogy fáradságba kerül az egész bizonyítást követni.

A nemzeti párt ingadozott, midőn a közigazgatás államosításáról volt szó; ingadozott az egyházpolitikai reformok kérdésében. Az ország teljes meggyőződéssel ragaszkodik a 67-iki kiegyezéshez és a nemzeti párt 1867. és 1848. közt ingadozik. Mikor a néppárt leküzdéséről volt szó, a nemzeti párt a szabadelvűségtől átlebegett a néppárttal való együttműködéshez. Valóban nem esoda s nem volt szükség kormánybefolyásra, hogy egy ilyen nagyon ingatag párt elbukjék. Elbukott magától, mert támasztékát a népben és a polgárok bizalmát elvesztette és könnyelműen eljárta.

Zichy Nándor gróf, a néppárt vezére, ellenmondás nélkül kénytelen volt tűrni azt a helyreigazítást, hogy a néppárt nem felel meg nevének, azt nem érdemli meg. Egy konzervatív kísérlet az reakzionárius állórkkel és demagóg ezélokkal, melyekről a tulajdonképpen való nép mit sem tud, mit sem akar tudni.

Végén esattan az ostor. A főrendiház reakcionárius ellenzéke nagy hatást keltő durranással akart átmenni a költségvetési vitából a husvéti szünetbe és a kormány nagy, fényes győzelmet aratott, melyet annál nagyobbra kell becsülni, minthogy ezt a sötét akeziót a Köztelek irodáiban készítették elő. A kormány kitűnően meg tudta fordítani a csattanó ostoret és a tervezők ellen hozta működésbe és tulnyomó többséggel bizalmi szavazatot kapott, melyhez Magyarország egész közvéleménye, tekintettel ama titkos machinációkra, feltétlenül csatlakozik.

A nemzeti párt a mai nappal alaposan legazdálkodott.

P. C.

TÁRCZA.

A boldogságot ki kell küzdeni.

— Irta: Havas Zsigmond. —

(Folyt. és vége.)

Egy szabad pillanatát arra használta fel, hogy végig tekintsen a társaságon. Hirtelen változás állott be, areza megrándult, úgy vélte, mintha inogna lábai alatt a talaj. Feje zugott, szemei félig becsukódtak és e vilámgyorsan támadt fordulatot egy balk sóhaj egészíté ki.

A sohaj repül, repül, magasra tör határozott irányban. Egyre feljebb száll, fel a magas égig; meg nem áll, míg a célhoz nem ér. Tiszta, világos a szándéka. A szárnyas istenkével volna beszélni valója. Bátran szól a megjelenő Ámorhoz, ez mosolyogva hallgatja.

— Te megsebzéd egy földi kis lény szívét most jőjj azonnal, hozd magaddal nyilaidat és állj rendelkezésére áldozatodnak!

— A parancsot nem ismerem — susog Ámor — de azért lemegyek egy kis szemlét tartani.

Ugy tett mint mondá, lement és észrevétlenül Berta mellé lopózott. Szemei megakadtak e gyönyörű jelenségén, de még sem mulasztá el Bertát figyelmeztetni, hogy parancsosa nála nem lehet sokra jutni. Berta kérésre fogta a dolgot és rámutatott valakire, egyre a nyolcz közül, választottjára.

Ámor gunyosan mosolygott. Ő tudta, senki más, hogy ennek az egynek már vérzik a szíve és nincs szükség újabb akezióra. Már-már tovább akart menni, midőn egyszerre egy gondolat vetett bukfencet agyában. Az jutott eszébe, hogy ha e két ifju szerelmes hamarosan felismeri egymás iránt táplált vonalmát, úgy nagyon is valószínű, hogy szerelmük hamarosan el is oszlik, mint a szappanbuborék. Ki is főzte rögtön tervét és komoly ábrázattal fordult Berta felé.

— Édesem, óhajodat kész örömmel akartam teljesíteni, de kezem meghibbant és nyílam nem ott talált, hová ezéloztam. Türed megadással sorsodat, majd beszélek fent érdekedben, talán sikerülni fog új lovagod számára bőbeséget, kedvességet s általában szeretetre méltóságot kieszközölnöm.

Szólt és észrevétlenül eltűnt.

Berta reszketve ült helyén. Képtelen volt gondolkodni. A fiatalság, mely őt, miként a rózsát a darázs, körülzajzotta, csodálkozva látta a levertséget, mely rajta erőtt vett.

Csakhamar oszladozni kezdett a társaság. Buresut mondtak egymásnak a tánczosok a legközelebbi viziontlátásig. Berta egyedül maradt. Az éjszakát álmatlanul töltötte. Folyton víziói voltak, majd az óhajtott, majd a sors szülte lovag jelent meg lelki szemei előtt.

Másnap atyja aggódva kérdezte, mi baja van, mert feltűnt rossz kedve. Berta kitérőleg válaszolt, fejfájásról panaszkodva. Aggódva gondolt a jövődő

tánczórákra. Legjobban szerette volna, ha jegyáltalán nem léteznének többé.

Kísérletet tett a társaság újból való összejövetele alkalmával a véletlen kijelöléséhez alkalmazkodni, de törekvése, minthogy igényei kielégítetlenül maradtak, hajótörést szenvedett.

Igy multak hetek, hónapok, de lelke elvesztett egyensúlyát nem tudta visszanyerni.

De nem csak ő szenvedte e kinokat. Hasonló fájdalom marcangolt egy másik vérző szívet is, azét, ki szerette Bertát örületesen. Vele volt mindenütt, ha az utcán járt, ha dolgozott, ha bármit eselekedett, előtte lebegett az isteni gyermek képe, mely hasonlatos volt a hajnalpirban fürdő harmatos rózsához. Szívszorogva várta az időt, mikor újból láthatja, epedett a perczért, melyben együtt lehetett vele, de a mint az alkalom bekövetkezett, futni szeretett volna, futni messzire, oda, honnan soha sem került volna elő. Ugy vélte, hogy Berta nem törődik vele, mintha társát érte volna a szerenese, melyért ő oly erősen áhitozott. Ha az élet összes fájdalmai egyesültek volna, hogy reá nehezedjenek, nem szenvedett volna olyan kinokat, mint most, a midőn együtt volt azzal, szemtől-szembe láthatta azt, kiért életét minden perczben kész volt feláldozni. És bár tervezte, még sem tudott megválni a társaságtól; lelke mélyében felesillant a reménynek egy biztató sugara és ez megbénította erejét, megerőtlenítette akaratát. Nem merte feltárni, mi belsejében forogott, noha szerette, nagyon szerette volna.

A tánczórak véget értek. A fény foszlányokba

Osztrák gyárak Magyarországon.

Budapest, 1897. ápr. 10.

A közelmúlt napokban lett ismertté Ausztria egyik legnagyobb gyárvállalatának az a terve, hogy üzemét Ausztriában beszünteti s Magyarországon építi fel gyártelepét és általában egész üzleti működését hozzánk helyezi át. Az áthelyezés oka: az osztrák viszonyok tarthatatlansága.

Tisztán iparfejlesztési szempontból is mindenestre örvendetes, ha a nagy gyártelepek az országban szaporodnak. De ebből a szempontból még sem tulajdonítanánk akkora jelentőséget az esetnek, hogy ezen a helyen foglalkozzunk vele. S hogy mégis megteszszük ezt, ennek oka az, hogy a bécsi gyártelep áthelyezkedését szimptomatikus jelenségnek tartjuk, mely ebből a tekintetből határozottan komoly figyelmet és beható megítélést igényelhet.

Az a mérhetetlen különbség, mely Magyarország és Ausztria általános politikája között az alapelvek és a módok között fennáll, a közgazdasági politika terén is élesen nyilvánul. A közgazdasági életnek, de kiváltképpen a kereskedelemnek és az iparnak tényezői Ausztriában valóságos cenzura alatt állanak. A hatalomnak s a hatóságoknak ott minden tekintetben ellenőrző, sőt irányító befolyása van a magánvállalkozás életfázisaira, kezdve az alapítástól, végig egész a vállalat megszűntéig. Ez a cenzura, mely a gazdasági téren ugyszólván mellőzhetetlen gyors cselekvést egyszerűen lehetetlenné teszi, mindenkor a legnagyobb mértékű akadály volt annak, hogy a magánvállalkozás teljesen kifejttesse a maga erejét s úgy irányíthassa cselekedeteit, a hogy üzleti érdekei igényelik. De ezt idővel még megszokta és tűrte a kereskedelem s az ipar. Az utóbbi évek azonban olyan állapotokat teremtettek meg a társadalmi mozgalmak terén, hogy a helyzet mindinkább tűrhetetlenné fajult. A középkor ideái keltek életre s csudálatos módon, a közgazdaság terén is érvényesülést kerestek. Sőt meg is találták: néhány év alatt annyira haladt előre ebben a tekintetben Ausztria, hogy nyíltan kihirdeték: „Ne vegyünk a zsidónál!”, — viszont pedig: „Ne támogassuk azokat a kereskedőket és iparosokat, akik az antiszemitákhoz csatlakoztak!”

Ekként származott a mai helyzet, melyet immár nem bírnak elviselni még az osztrák vállalatok sem, melyeknek pedig — mint említők — igen terjedelmes tapasztalatuk van a mesterséges akadályokkal való küzdés tekintetében. Ily helyzetben ugyszólván természetes, hogy felénk fordul azoknak a vállalatoknak tekintete, melyek jövőjükről gondoskodni akarnak s előre látják, hogy az az út, a melyen Ausztria közviszonyai haladnak, feltétlenül a romlás útja.

Magyarországon teljes az ipari és kereskedelmi szabadság. A gazdasági erők és tényezők érvényesülését, munkálkodását és bármily törvényszerű cselekedeteit nem akadályozza senki, sőt a kormányhatalom s mindinkább a társadalom is valósággal feladatukul tekintik a hazai vállalatok támogatását. Épp ezért szaporodnak és gyarapodnak a magyarországi gyárak, bárha egyébként nehéz küzdelmet

kell is folytatni a kétségkívül kevésbé fejlett s kevésbé alkalmas viszonyokkal.

Ámde mivel e viszonyokat lehet legyőzni s hatásukat lehet ellensúlyozni, míg Ausztria kellemetlen viszonyainak kedvező megváltozására nincs kilátás, sőt az elfajulás továbbhaladása határozottan észlelhető, az osztrák vállalatok komolyan diskutálják azt a tervet, hogy üzemüket egyszerűen áthelyezik Magyarországra. A fentebb említett gyárvállalat cselekedete elhatározásra érlelte meg az eddigi tervezetést s most már aligha marad el az általános elhatározás nyilvánulása.

Tagadhatatlan, hogy kell bátorság ehhez az elhatározáshoz. De ha az osztrák vállalatok figyelembe veszik, hogy vámterületünk közös, hogy vasuti tarifáink olcsóbbak, hogy az ország lakosságának fogyasztása még hozzáférhetőbb lenne, — úgy kívált azok a vállalatok, melyeknek főfogyasztó piaca amugyis Magyarország — és milyen nagy a száma ezeknek — igen hamar elhatározhatják magukat arra, hogy kimenekülnek abból a tömkelegből, mely odaát Ausztriában mind erősebben forrong s átplántálódna Magyarországra, ahol minden kilátás megvan vállalatuk nyugodt és elősegített fejlesztésére.

Aki Ausztriában tisztán látja a viszonyokat, az nem rettenhet vissza ilyen elhatározástól, mert nem kockáztat olyat, amely odaát nem volna veszedelemben. Mert odaát minden veszedelemben van. A magyar kormány pedig támogatja tőle telhetőleg azokat a törekvéseket, melyek iparunk gyarapodását ilyen módon elősegítik.

Magyarország pedig kövesse továbbra is azt a gazdaságpolitikai irányt, melyen az utóbbi évtizedekben haladtunk. A szabadság és a szabadelvűség, miként az állami életnek, úgy a közgazdasági élet virágzásának is létfeltételei.

Erre tanít az a szimptoma, melynek felmerülése alkalmat adott e sorok megírására.

Sz.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Sepsi-Szentgyörgy, április 6-án.

(Folyt. és vége.)

Közegészségügy.

Dr. Antal Mihály vármegyei főorvos következő jelentést terjesztette elé:

Az általános közegészségi állapot nem volt kielégítő; a megelőző hóban fenforgott viszonyokhoz hasonlítva, némi hanyatlás volt észlelhető, mivel a fertőző betegségek közül, nevezetesen a ronesoló toroklob, szamarhurut, kanyaró és hasiagymáz nagyobb kiterjedésben és nagyobb számban fordult elő.

Ugyanis a ragályos betegségek közül — a múlt hóról visszamaradt és e hóban szaporodott betegülési esetekkel együtt — előfordult a ronesoló toroklob: Kovásznán 17, Zabolán 5, Zágóban 10, Szitabodán 37, Papolezon 6, Bükszádon 5, Egerpatakon 5, Bodzavámban 15, Rétyen 10, Ilyefalván 3, Felső-Csernátonban 4, Árapatak, Száraz-Ajta községekben és Sepsi-Szentgyörgy városban 3—3, Málnáson 8, Lisznyó, Bodzaforduló, Nagy-Borosnyó, Gidófalva, Szárazpatak, Csomortán községekben 2—2, Czofalva, Márkos, Kis-Borosnyó, Besenyő, Bodók, S. Szentiván, Márkosfalva, Lemhény, Hidvég, Bikfalva, Bodola, Ozdola, Bita, Mikó-Ujfalu, Sárfa, Albis, Komondó községekben és K. Váshely városban 1—1, összesen 41 községben 172 eset, 1 községgel és 14 megbetegüléssel több, mint a megelőző hóban. Meggyógyult 48, meghalt 21, további gyógykezelés alatt maradt 103.

A hasi agymáz előfordult: Mikó-Ujfaluban 2, Bodolán 18, Bikfalva, S. Szentiván, Kis-Borosnyó, Bodók, Zágón, Páva községekben és S. Szentgyörgy városban 1—1, összesen 9 községben 27 eset, 3 községgel és 18 betegüléssel több, mint a megelőző hóban; ezek közül meggyógyult 2, további gyógykezelés alatt maradt 25.

A vörheny előfordult Almáson 7, Sepsi-Szentgyörgy városban 6, Kőkös, Nagy-Borosnyó és Szitabodza községekben 3—3, Kovásznán 2, Ilyefalván 7, Kilyén, Uzon, Száraz-Ajta községekben 1—1, Bikfalván 2, összesen 12 községben 36 eset, ugyan-

annyi községben 6 betegüléssel kevesebb, mint a megelőző hóban; ezek közül meggyógyult 16, meghalt 4, gyógykezelés alatt maradt 16.

A kanyaró előfordult Árapatakon 38, Erősdön 35, Zalanban 3, Körös, Dálnok és Lúget községekben 1—1, összesen 6 községben 79 eset, 2 községgel és 71 betegüléssel több, mint a megelőző hóban; ezek közül meggyógyult 46, további gyógykezelés alatt maradt 33; a szamarhurut előfordult Futásfalván 22, Zabolán 7, Kovásznán 3, Páké, Szöröse községekben 2—2, Báva, Barátos és Körös községekben 1—1, összesen 8 községben 39 eset, 5 községgel és 35 megbetegüléssel több, mint a megelőző hóban; ezek közül meggyógyult 3, további gyógykezelés alatt maradt 36.

Másnemű hoveny megbetegülések is gyakran fordultak elő s azok nagy részben a légző szervek lobos és hurutos bántalmái közé tartoztak.

A Háromszékvármegyei „Ferencz József” kórházban ápolottat 70 férfi, 25 nő, összesen 95 beteg; ezek közül meggyógyult 42 férfi, 8 nő, javult 3 férfi, 2 nő, meghalt 2 férfi, 1 nő; a hó végével további ápolás alatt maradt 23 férfi, 14 nő, összesen 37 beteg. Ezen idő alatti felmerült 1131 ápolási nap.

A kézdi-vásárhelyi „Rudolf” kórházban ápolottat 77 férfi, 25 nő, összesen 102 beteg; ezek közül elbocsátottat gyógyulva 39 férfi, 11 nő, javulva 4 férfi, 3 nő, gyógyíthatatlannal 1 férfi, meghalt 1 nő, 1 gyermek, a hó végével gyógykezelés alatt maradt 32 férfi, 10 nő, összesen 42 beteg. Ezen idő alatt felmerült 1356 ápolási nap.

A vármegye területén gyógykezelés alá került 1205 beteg, 91-e több mint a megelőző hóban. Ezek közül 7 évnél fiatalabb volt 425, 7 éven felüli 780.

Hét éven aluli gyermekek gyógykezelésének elmulasztása miatt feljelentés történt a kézdijárási főszolgabíróhoz Szárazpatak községből 3, Bereczk, Peselnek, Soósmező, K. Polján községekből 2—2, Ozdóláról 1, összesen 12 esetben, melyek tárgyalás alatt állanak.

Orvosrendőri hulla vizsgálat teljesített: lövés általi öngyilkosság miatt, öngyilkossági szándékból történt kutba ugrás miatt, véletlen elvérzés miatt 1—1 és hirtelen elhalt egyének hulláján 2, összesen 5 esetben.

A közhelyiségek, iskolák, lakások, vendéglők koresmák, mézarszékek, gyárak, fürdők, indóházak, élelmiszerek és italok megvizsgáltattak a kézdi-járársban 68, az orbai járásban 128, Kézdi-Vásárhelytől 43, Sepsi-Szentgyörgyön 12, összesen 251 esetben.

Lakás fertőtlenítés eszközöltetett az orbai járásban 45, a kézdi-járársban 13 és Sepsi Szentgyörgy városban 3, összesen 61 esetben.

Orvosi látogatás kiállított könnyű testi sértésnél 15, súlyos testi sértésnél 7 esetről.

Az állategészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. Sertésvész előfordult Dálnok és Besenyő községekben 2—2, sertésorban pedig K. Váshely városban 3 esetben.

CSARNOK.

Jámor Estány egyházi levelei a szerkesztőhez.

— 122 —

Téus Szerkesztő Ur!

Benne vagyunk az nagy böjt kellős közepibe s az erőt gyatra intenczió mián még az szeme es szikrázik az jámbor kereszténynek. Az én besső részem, mej minden időtjé megkövánta és meg es kapta az magáét, erőt békétlenkedik az sok olajos és mákos eledelk mián, mert hát neki ninesen vállalása, mint az léleknek s nem tudgya felfogni, hogy miét traktálják ojan eledelkvel, mejjek alig egy fertáj óráji könnyid munkát adnak neki. Szóval az gyomrom unnya magát s azért kényyába ojjanokat nyilalik, hogy még az szívem es fáj belé. Én hejába vigasztalom azval, hogy így böjt napokban azért muszáj olajat enni, hogy az sok böjt mián berodásodott alkapezák sorkai fordujanak, az mák pedig arra jó, hogy az ember aludgyék s felejeje, hogy ehetnék. Nem használ ez semmit, a földszintet nem lehet szóval jól tartani, azért muszáj ojkor-ojkor

egy-egy bójtos báránka husával békességet csinálni. Egy besső embernek könnyid az ijen apró vétkeket leimádkozni.

Különbén én aszondom, hogy nagy bójtben es történhetnek nevezetes esetek s iijen az es, meijet mindnyá elmondok. Az dolog ugy történt, hogy az ifju Pakucs Káruj, kinek apja erőst nagygazda, egyik bójti este elment a gyalogszeres renden levő, de szép Opra Linához guzsajosba. Az leányzó igen nagy tisztelegvel fogadta a gazdag legényt s készített neki egy nagy tál fájín mákos laposkát. A legény annyét ett belőle, mennyi a bőre alá fért. Alig végződött el a vacsora, megérkezett a városból az apa. Ez es erőst szívesen fogadta a gazdag legényt, s megporoncsolta leányának, hogy készítsen egy nagy tál mákos laposkát. A leányzó erőst szemérmes lévén, nem monta meg, hogy mán megvót az ededel, s esmég készített egy nagy tál fájín laposkát. Az apa örömben, hogy iijen módos leginy vette szemit az leányára, erőst kénálta a legényt, hogy nyujjon hezza. Az legény es szemérmes vót, tehát ett egy keveset, az többit pediglen titokban begyurta az nadrágjába. Evés után megjött az szonnyuság s minek utánna az szent, vallás nem tiltja az pálínkát, tehát ittak egy nehány esepet. Jöttek fonóba asszonyok, leányok s legények s ment a fonás és ivás. Éjfel felé asztán tánczra került az egész gyülekezet, mert hát a tánczot sem tiltja az szent vallás, Pakucs Káruj es eszvefogódzott az szép Opra Birivel s járták a nimetet, de egyszer csak kezd a legény nadrágja szárán a mákos laposka hullani. Egy pillanatok alatt megtót az egész szoba vele. Megjett az egész gyülekezet s jédtebe el es szalatt. Most a faluban mindenki aszt hiszi, hogy Pakucs Károlyt azót, hogy nagy bójtbe tánczolt, azval verte meg az jó Isten, hogy a mit megeszik, az nadrág szárán hulyon ki. Ezt hiszi és valja minden ember, s minden nap teli az templom imádkozókkal, hogy az jó Isten ököst es iijen csapással ne látogassa meg.

Mű pediglen kántor komám a nagy ijedésegre vennék egy ezimerke bójtos bárán s nehogy valami letteféleképpen kibulyon, kössük be az nadrágunk szarát alól s azután pediglen, hogy az az ártatlan állotka meg ne szonnyuzzék, kögyünk neki lefelé egy nehány litra bort.

Kárbahágó, 1897. ápr. 2-án.

Maradtam
tisztolattal és becsületvel
Jámbor Estány,
egyházi és harangkezelő.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Örök titok marad, hogy vajon a szeszélyes asszony-e olyan mint az áprilisi időjárás, avagy az április idő olyan mint a szeszélyes hölgy, de az már bizonyos, hogy mind kettő óránként változik s az ember sehogys sem tud ellenük védekezni. Egyik pillanatban oly nyájason, melegen mosolyognak rájuk, hogy az ember még az inget is levetné éretük, a másik perczben azonban hideg zuhany ábrándítja ki az embert. Ilyen a mi időjárásunk. Majd napfény, majd meg eső váltakoznak napoként többször. Azonban ezen szerfelett változó időjárás a vegetációra kedvezőbb, mint bármily más s most már igazán kezd látszani mezőkön, réteken, hogy itt van a tavasz.

— **Esküvő.** Balázs Márton k.-vásárhelyi polgári iskolai tanár f. hó 10-én tartotta menyegzőjét városunk egyik szép és művelt hölgyével, Tauber Róza községi iskolai tanítónővel. Boldogságot kívánunk e házassághoz.

— **A sorozás eredménye.** Mult esütörtök óta foly a sorozás Kézdi-Vásárhelytől a kézdi járás részéről és kedden végre befejeztetett. Besoroztatott 286 egyén. Ezzel a sorozó bizottság befejezte működését.

— **Az országos balneológia egyesület f.** év május 2-án d. e. 10 órakor a budapesti kir. orvos egyesület házában közgyűlést tart, melyre a háromszéki tagok e lap útján is meghivatnak.

— **Orbai járásban** e hó 2, 3 és 5-én előállított 584 — hadköteles. Tényleges szolgálatra besoroztatott 121 s a póttartalékhoz 22. A sorozás a legszebb rendben folyt le, A hadfi jelöltek a soro-

zási helyiség közelében elég csendesen viselték magukat. Nehány oláh legény ugyan megpróbálta honfi keserveit drága anyanyelvén nótába önteni s virágos kucsmáját a földhöz vagdosni, hanem a esendőri tekintély a rendes kerékvágásba terelte a kizökkent kedélyhangulatot. És lön csend és rend. Egyéb baj nem történt. A be nem vált legények a szabad mezőben kiabálták rekedt magukat. Ott már szabadott, gyönyörűségére a mezei pacsirtáknak.

— **Szerencsés medvevadászat Alsó-csernátban.** Alsó-Csernát Bujdosi Ferencz, a botfalvi czukorgyár vidéki gazdasági felügyelője és Fekete András nesztét vették annak, hogy a felső-csernátói „Csihányos” nevezetű erdőben, hol Fekete András a mult év őszén is egy medvét lőtt volt, az ott legelésző juhnyájak után maczkók leskelődnek s csupán ketten indultak ápril. 11-én, hogy az ordasokat kézrekerítik. Fekete András rá is akadt egy pár nap előtti medvenyomra, s így abban az irányban, merre a nyom volt, összejárták és gondosan kikutatták a nevezett erdő sűrűségeit, s egyszer csak a magukkal lánczon vezetett vadász kutya, s csupán csak medvét és vaddisznót hajtó „örög Kürtös” a levegőben élénken szaglászva, erőszakkal tört egy igen felette csuf nevű árok felé, mire Fekete András azonnal figyelmeztette vadász társát, hogy a medve igen közel van hozzájuk s foglaljanak állást és a fegyvereket töltsék golyóra. Alig, hogy elfoglalták kiszemelt állásukat a vadászok, a „Kürtös” nyomban hallatta hatalmas ugatását és egy pár percz múlva már meg is jelent Bujdosi előtt egy nagy apa-medve, de a vadász nem ijedt meg a bosszontos vadtól, hanem egész bátorsággal bevárta azt 8—10 lépéssnyire és midőn épen előtte volt a vad, egy igazán ügyes s és felette szerencsés lövéssel szíven találta, mire a vad két lábra állva, egy óriás ordítással hanyat vetette magát és egy második ordítás után azonnal megszünt élni. Az elejtett medve a legszebb példányok közül való és daczára annak, hogy a medvék tavasszal roppant soványok és elerőtlenedett állapotban szoktak lenni, ez igen erős és egészen kövér állapotban volt, úgy, hogy kétszáz kilogrammon felül volt a súlya. A szerencsés vadászok az elejtett vadat ápril. 12-én K.-Vásárhelyre szállították, hol óriás közönség bámulta a ritka szép vadászszákmányt s mire a vadászok legfényképeztették magukat az elejtett vaddal és az öreg Kürtössel együtt, élénk verseny támadt a medve bőrének megvásárlása iránt s egy ottani (k.-vásárhelyi) szücsmeister azonnal meg is vette a valóban szép és nagy medvebőrt ötven forinttal. A mult évben ezen nagy medve roppant nagy károkat okozott a szomszédos községek marha esordáiban s így az egész környék marhatartó gazdái nagy örömmel fogadták a hirt, hogy a veszedelmes tenyeres-talpas elejtetett; és bizonyára figyelembe fogják venni azt, hogy künn legelő marhaállományaik kiszámíthatatlan nagy károsodásoktól lettek megmentve, s tekintettel arra, hogy a nagy összegű haszonbörletek miatt most a vadászat évenként roppant nagy áldozatba kerül a vadászoknak, majd a megjutalmazásért kérelmező vadászokat az érdekelt községek képviselő-testületei megérdemelt jutalmazásokban fogják részesíteni, már csak azon szempontból is, hogy jövőre még más vadászokat is buzdítsanak a kártékony duvadak irtására. Tudósító.

— **A közönség figyelmébe.** A tavasz nyitásával, midőn mindenki siet magzükségletét beszerezni, mint a megelőző években tettük, úgy most sem mulasztjuk el a közönség figyelmét felhívni a Mauthner Ödön magkereskedésére, mely egyedül képes olesó, feltétlenül csiraképes, dus virányt hozó virág- és veteménymagvakat szolgáltatni. Több évi saját tapasztalatainkból indulva ki, jó lélekkel ajánljuk ezen czéget mindenkinek.

— **Siremléket Jankó Jánosnak!** E mai számunk megjelenése napján mult egy éve épen, hogy eltemették Jankó Jánost, legmagyarabb festőművészüket. És hamvai fölött még nem emelkedik az ő jelentőségéhez, az ő érdemeihez méltó siremlék. Az eddig begyűlt összegből — alig 500 ft — nem telik oly szobormű, mely kifejezője legyen annak a nemzeti veszteségnek, mely halálával ért bennünket; hirdetője annak a mély gyásznak, melybe mindazok szívét borította, akik életében szerették, poraiban siratják. Vétenénk az ő nagy és tiszta emléke ellen, ha részleteiben idéznők vissza: kije, mije volt

ő e hazának; — hogy mily ékesszólóan nyilatkozott meg benne több metszett magyar festő-művészet, s hogy mennyire hódított és tértített az ő magyar lelke. Ha minden fia-lánya ez országnak, akinek csak egy derült pillanatot szerzett, ezután egy morzsával járulna is hozzá: a sirja fölébe épült emlék a legdiszesebbek egyike volna. Keveset kérünk, de minden magyartól kérünk. Ne csak a Jankó János dícsért hirdesse majdan ez emlék: de a magyar nemzetét is, mely kegyeli és magasztalja az ő hű és nagy fiait. A siremlékre szánt adományt lapunk címére (Athenaum, IV., Barátok-tere 3.) kérjük. A „Borszem Jankó” szerkesztősége.

— **Hazai termék.** A Kathreiner-féle malátakávé jogosan nevezhető hazai terméknek, mert kizárólagosan a legjobb magyar árpából készül. Némelyek ugyan még most is azt hiszik, hogy ezen, a malátakávé nevet jogosan viselő gyártmány csak egyszerű piritott árpa mint ennek legtöbb utánzata, ami azonban tévedés, mert a Kathreiner-féle malátakávéhoz a magyar árpa csak a nyers anyagot szolgáltatja, a melyből először egy sajátos mód szerint malátá készül, azután pedig Kathreiner-nek mindegyik kütűnőnek elismert eljárása szerint a kávé-növényből nyert kivonat által a babkávénak zamata és ízét kapja. A Kathreiner-féle malátakávé ezen sajátosága által lényegesen különbözik a többi ilyen gyártmánytól, rövid idő alatt az egész világon elterjedt és minden családban meghonosodott. Ennélfogva a folyton nagyobbodó elterjedése első sorban a magyar mezőgazdaságnak használ, de sajnos, hogy éppen mi nálunk még azon a nézetben vannak, hogy a Kathreiner-féle malátakávé csakis gyermekek és betegeknek ajánlható ital, ami azonban éppen nem áll, mert a Kathreiner-féle malátakávé főképp a füge- és csikória kávé helyettesíti és pedig mint egyedüli egészséges pótlék a babkávéhoz, amelynek ize ezáltal egyhőbb és kellemesebb lesz. Kezdetben ajánlható két harmad babkávéhoz egy harmad Kathreiner-kávé, később azonban mindegyikből felét vehetjük. Ezáltal egyszersmind egy olesó kávéitalt nyerünk, amely rövid megszokás után mindig jobban és jobban ízlik. Ezért biztosan elvárható, hogy a Kathreiner-féle malátakávé mint hazai terméknek jó tulajdonsága nálunk is minél előbb elismerésben részesül és mindig nagyobb elterjedést nyer. A bevásárlásnál azonban elővigyázat szükséges, és hogy a valódi jó árut kapjuk, figyeljünk a fehér eredeti csomagra a Kathreiner névvel.

Közigazdaság.

A tehenek takarmányozása és a vaj.

A nyorondó vaj jóságára magától érthetőleg nagy befolyással van a teheneknek nyújtott takarmány-anyagok minősége. Ha jó finom vajat akarunk nyerni, kövessük a következő takarmányozási szabályokat.

1. Okvetlenül kerülendő mindenféle romlott takarmány anyag, minők a megfagyott vagy romlott répa vagy krumpli, romlott olajpogácsa, penészes széna és szalma, valamint megpenészesedett malátasíra.

2. Ha a viszonyok esetleg megkívánják, hogy nagyon vízduz takarmányszereket (minők a moslék, répasíra stb.) kell felhasználnunk, ekkor a naponként nyújtandó anyagokat nagyon szűkre kell mérni, s gondoskodni kell róla, hogy az állatok naponként 10 kiló nyerstakarmányt kapjanak, s hogy az egész adag kielégítő mennyiségű, emészthető proteinanyagokat is tartalmazzon.

3. Moslékkel való etetésnél nagyon ügyelni kell arra, nehogy savfermentumok tapadjanak a jászakra. A jászak gondnal tisztán tartandók, s hetenként legalább egyszer meszes vízzel bokenendők.

4. Minden répa-faj, sulyának 8-ad részét tovább szalmaszeceksával vegyítendő.

5. Krumplit sulyának mintegy felénnyire szintén szeceksával keverünk. A krumplit egészen 16 kilogram naponkénti és 1000 kiló élsúlyra eső adagokig nyersen is lehet adni, ha azonban nagyobb tömegekbe nyújtjuk, jöltesszük ha krumplit pároljuk.

6. Bármink olajpogácsával való etetésnél ne adjunk többet belőle, mint naponként legfeljebb 1 kilogrammot.

7. Télen, nevezetesen szalma-szeceksa és krumplival való bőséges etetés mellett, a vaj megkeményedésre hajlandó. Ez ekből jó, ha a napon-

kénti takarmány-adagokat $\frac{1}{2}$ —1 forintnyi repezepogácsával egészítjük ki, miután tapasztalás szerint az utóbbi igen nagy befolyással van oly tej produkeziójára nézve, melyből aztán lágy vaj nyerhető.

8. Nagyon jó és kedvező hatású takarmányanyagok: a jó széna és korpa, nevezetesen buza-korpa, valamint mindenféle kalászos gabonából való dara, első sorban zab-dara.

9. Borsó-szalmát ne adjunk teheneinknek még szecsikázva sem. Zabszalma is csak igen kicsiny mennyiségben adagolandó.

10. Hosszabb praxisból merített tapasztalatok alapján konstataciókat: kemény konszistenciájú vaj nyeretik borsó- és búkény-dara, rozs-, korpa és lenpogácsával takarmányozás mellett; puhább konszistenciájú vajat pedig akkor nyerünk, ha repezepogácsa, zab-dara és buzakorpával etetjük teheneinket, a mi pedig a buza-, zab-, és rozs-dara, valamint földimogyoró pogácsa és malátacsirával való takarmányozást illeti, ezen takarmányanyagok részéről nem konstataciókat határozott befolyás a vaj konszistenciájára nézve.

11. Azon legyünk, hogy állataink ne csak izletes, hanem egyszersmind tápláló és erőadó takarmányt is kapjanak, s ne mulasztuk el, naponként kellő mennyiségű marhasót is adjunk teheneinknek. Egyik fődolog persze az is, hogy az állatok elegendő vizet kapjanak.

12. Legbiztosabban érhetünk el kiváló tartóságú vajat, ha a tehének téli takarmányozására csak is jó szénát, kézzel csépezt zabszalma-szecsikát, közepes mennyiségű répát, zabdarát, buzakorpát és repezepogácsát használunk. Az utóbbiak persze szárazon adandók.

H I R D E T É S E K.

ELADÓ ZSINDELY.

Haraly községben alattirtaknál 60,000 drb. házilag készített zsindeley 48—50 cm. hosszúságú eladó.

Fejér Árpád
és
Fejér Ödön.

73 1—3

Csiktusnád fürdőn

1897. május 2-án d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján bérbe adtak:

1. A Fürdők az új Reztőfürdővel együttesen. 3000 frt.
2. A gyógyesarnok vendéglője 2500 frt.
3. A gyógyesarnok kávéháza 700 frt.
4. A gyógyesarnok épületekben hat bolthelyiség, egyenkint. . . 150 frt.

5. Csolnakázó tó halászati jegyel együtt. 250 frt.

6. Az erdei ezukrázda. . . 300 frt.

7. Játékhelyek u. m. két tekepálya, 2 croquette és egy Lawn-Tenis 200 frt. kikiáltási árak mellett.

Árverezni szándékozik a feltételeket megtekinthetik Brassó résztele 7. sz. a. és az igazgatósági irodában Csiktusnád fürdőn.

74 1—1 A fürdőigazgatóság.

H I R D E T É S E K

e lap kiadóhivatalában

felvételnek.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

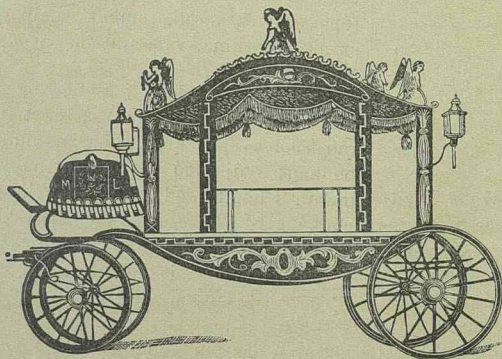
Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapó, 6 drb karosszék 100 frtől feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, toleitt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Uj temetkezési intézet!

DÁVID ANTAL

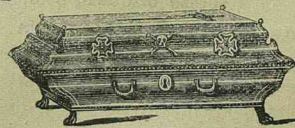
diszes berendezésű temetkezési vállalata az, hol a nagyérdemű közönség a szükséges halotti kellékeket minden rangosztályhoz illően, a legdusabb választékban találja meg. Szemfődelek, halottiöltözékek, müvirág- és gyöngykoszorúk, fenyő- és tölgyfa (csere) koporsók legolesőbb árban, érc koporsók gyári árjegyzék szerint lesznek felszámítva.

Diszesen kiállított üveges és egészen gyászos hintóim a temetkezések bármely fényének, pompájának megfelelnek; diszkocsimért is a legmérsékeltebb árt számítom fel, míg a teljes gyászkozsita nálam vásároló közönségnek díjtalanul bocsátom rendelkezésére.

Az itten felsoroltakról meggyőződést szerezhet magának a nagyérdemű közönség, s midőn becses pártfogását remélem, vagyok kiváló tisztelettel:

Vasár- és ünnep napokon valamint bolt-zárás után lakásomon (Zsindely-piacz) állok a t. közönség rendelkezésére.

DÁVID ANTAL.

Nagy raktár érc- és fakoporsókban.

Valódi ezüsttel diszitett testőri öltözetek.

43 10—

A legszolidabb árak!

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél K.-Vásárhelyen